

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากร การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ สาระและความรู้ทัศนคติต่อสถาบันครอบครัว และการนำไปใช้ประโยชน์ ของผู้ชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ คือ รายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะทางประชากร กับการรับชมรายการโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ กับสาระและความรู้ ทัศนคติต่อสถาบันครอบครัว และการนำไปใช้ประโยชน์
4. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ ในด้านสาระและความรู้ ทัศนคติต่อสถาบันครอบครัว และการนำไปใช้ประโยชน์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)เป็นการวัดตัวแปรเพียงครั้งเดียว (One -Shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่รับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยเลือกศึกษา 2 รายการ คือ รายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก จำนวน 410 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การรับชมรายการ สาระและความรู้ที่ได้รับจากการชมรายการ ทัศนคติของผู้ชมรายการที่มีต่อสถาบันครอบครัว และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ส่วนการทดสอบสมมติฐานการวิจัยนั้น สมมติฐานที่ 1 ใช้สถิติทดสอบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของ Scheffe' สำหรับ สมมติฐานข้อที่ 2 - 4 ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC ประมวลผลข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 410 คน เป็นเพศชาย 151 คน เป็นเพศหญิง 259 คน ผู้ชมส่วนใหญ่ จำนวน 243 คน มีอายุระหว่าง 21 - 40 ปี มีสถานภาพโสด จำนวน 194 คน สมรสแล้ว 181 คน ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 353 คน และส่วนมากประกอบอาชีพรับราชการ และพนักงานบริษัทจำนวน 224 คน ซึ่งมีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 5,001 - 20,000 บาท/เดือน และพบว่าผู้ชมรายการส่วนใหญ่ จะมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำกว่า 5 คน

2. ลักษณะการรับชมรายการของผู้ชมส่วนใหญ่จะรับชมทั้งรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก จำนวน 268 คน โดยผู้ชมทั้ง 2 รายการ เคยติดตามรับชมรายการทั้ง 2 มานานกว่า 5 เดือน คล้ายคลึงกัน ซึ่งมีจำนวน 210 คน และ 182 คน ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามรับชมรายการทั้ง 2 ในแต่ละครั้ง 15 - 30 นาที ซึ่งมีจำนวน 153 และ 141 คน ตามลำดับ และเหตุผลสำคัญที่ผู้ชมรายการติดตามรับชมรายการทั้ง 2 ก็คือ ได้รับความรู้ เนื้อหาสาระ และประโยชน์ต่าง ๆ จากรายการ รองลงมาคือ ชอบพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ ชอบรูปแบบการนำเสนอรายการ และชมรายการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และผู้ชมบางกลุ่มก็รับชมรายการเพื่อนำเรื่องราวจากรายการไปเป็นหัวข้อสนทนากับบุคคลอื่น

3. สาระความรู้ ทักษะคติ และการนำไปใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก ตามการรับรู้ของกลุ่มผู้ชมรายการ เป็นดังนี้

สาระความรู้ ทักษะคติ และการนำไปใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากรายการบ้านเลขที่ 5 ได้แก่ สาระความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รองลงมาคือ ได้รับทราบข่าวเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับครอบครัวและสังคม และทราบวิธีการดูแลสุขภาพของตนเอง และสมาชิกในครอบครัวอย่างถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ สำหรับสาระความรู้ที่ผู้ชมส่วนใหญ่ได้รับการรับชมรายการโลกใบเล็ก ได้แก่ สาระความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจทั้งในประเทศและต่างประเทศ รองลงมาคือ รับทราบเกร็ดความรู้ในครัวเรือน และการจัดตกแต่งบ้าน และทราบวิธีการดูแลสุขภาพของตนเอง และสมาชิกในครอบครัวอย่างถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชมรายการทั้ง 2 รายการ ส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ได้รับสาระความรู้จากการรับชมรายการทั้ง 2 ในระดับปานกลาง

ทัศนคติที่มีต่อสถาบันครอบครัวของผู้รับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก เป็นดังนี้ ในภาพรวมผู้ชมส่วนใหญ่ที่รับชมรายการทั้ง 2 รายการมีทัศนคติเชิงบวกต่อสถาบันครอบครัว และเชื่อว่าครอบครัวเป็นสถาบันย่อยที่มีความสำคัญที่สุดต่อทุก ๆ คน และทุกสถาบันในสังคม รองลงมาคือ การปรึกษาหารือเมื่อเกิดปัญหาในครอบครัว จะช่วยให้ความเข้าใจอันดีต่อกัน และสามารถแก้ปัญหาได้ และมีทัศนคติที่ว่า ครอบครัวที่อบอุ่น จะช่วยทำให้ลูก ๆ มีสุขภาพจิต และความประพฤติที่ดี มีเหตุผล

การนำไปใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กนั้น พบว่าในภาพรวมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับสูง ซึ่งส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการในด้านการใส่ใจในสุขภาพอนามัยของตนเองและครอบครัว โดยการไปพบแพทย์ทันทีที่เริ่มมีปัญหาเจ็บป่วย รองลงมาคือ สามารถปรับตัวเองและครอบครัวให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ และทำให้เข้าใจพฤติกรรมแปลก ๆ ของเด็ก และสามารถปรับตัวเข้าหากันได้เพื่อลดช่องว่างระหว่างวัย

4. การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะทางประชากรกับการรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว ทั้ง 2 รายการ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

คุณลักษณะทางประชากรที่มีผลทำให้การเลือกรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กต่างกัน

1. เพศ มีผลให้การเลือกรับชมรายการโลกใบเล็กแตกต่างกัน โดยผู้รับชมเพศหญิงเลือกรับชมรายการนี้มากกว่าผู้รับชมเพศชาย
2. เพศ มีผลให้การชมรายการโลกใบเล็กบ่อยครั้งแตกต่างกัน โดยผู้รับชมเพศหญิง ชมรายการนี้บ่อยครั้งมากกว่าผู้รับชมเพศชาย
3. เพศ มีผลให้ระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการโลกใบเล็กต่างกัน โดยผู้รับชมเพศหญิง มีระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการนี้นานกว่าผู้รับชมเพศชาย
4. เพศ มีผลให้ระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 ในแต่ละครั้ง แตกต่างกัน โดยผู้รับชมเพศชายมีระยะเวลาในการรับชมรายการนี้ในแต่ละครั้งนานกว่าเพศหญิง
5. อายุ มีผลให้การรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 บ่อยครั้งแตกต่างกัน โดยผู้ชมที่มีอายุ 51 - 60 ปี จะรับชมรายการบ่อยครั้งกว่า ผู้ชมที่มีอายุ 21 - 40 ปี และผู้ชมที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จะรับชมรายการบ่อยครั้งกว่า ผู้ชมที่มีอายุ 21 - 30 ปี
6. อายุ มีผลให้ระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 แตกต่างกัน แต่ไม่ปรากฏผลที่แน่ชัดว่า ผู้ชมกลุ่มช่วงอายุใดบ้างที่มีระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการแตกต่างกัน

7. อายุมีผลให้ระยะเวลาในการรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 ในแต่ละครั้งแตกต่างกัน โดยผู้ชมที่มีอายุ 41 - 50 ปี จะรับชมรายการในแต่ละครั้งนานกว่า ผู้ชมที่มีอายุ 31 - 40 ปี และผู้ชมที่มีอายุ 61 ปี ขึ้นไปจะรับชมรายการในแต่ละครั้งนานกว่า ผู้ชมที่มีอายุ 15 - 40 ปี

8. อาชีพมีผลให้การรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กบ่อยครั้งแตกต่างกัน โดยรายการบ้านเลขที่ 5 นั้น ผู้ชมที่ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว/ค้าขาย และไม่ได้ทำงาน/เกษียณอายุ จะรับชมรายการบ่อยครั้งกว่าผู้ชมที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท ส่วนรายการโลกใบเล็กนั้นไม่ปรากฏผลที่แน่ชัดว่ามีผู้ประกอบอาชีพใด ๆ ที่รับชมรายการบ่อยครั้งแตกต่างกัน

9. อาชีพมีผลให้ระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 แตกต่างกันแต่ไม่ปรากฏผลที่แน่ชัดว่า ผู้ชมที่ประกอบอาชีพใด ๆ ที่มีระยะเวลาติดตามรับชมรายการนี้แตกต่างกัน

10. อาชีพมีผลให้ระยะเวลาในการรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 ในแต่ละครั้งแตกต่างกัน โดยผู้ชมที่ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว/ค้าขาย มีระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการในแต่ละครั้งมากกว่า ผู้ชมที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท และผู้ชมที่ประกอบอาชีพแม่บ้าน จะมีระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการในแต่ละครั้งมากกว่า ผู้ชมที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา และผู้ชมที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท

11. รายได้มีผลให้การเลือกรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 แตกต่างกัน แต่ไม่ปรากฏผลแน่ชัดว่า ผู้ชมที่มีรายได้เท่าใด เลือกรับชมรายการแตกต่างกัน

12. จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีผลให้การเลือกรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 แตกต่างกัน โดยผู้ชมที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว มากกว่า 5 คน จะมีการเลือกรับชมรายการมากกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน

13. จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีผลให้ การรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 บ่อยครั้งแตกต่างกัน โดย ผู้ชมที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 5 คน รับชมรายการบ่อยครั้งกว่าผู้ชมที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน

14. จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีผลให้ระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 แตกต่างกัน โดยผู้ชมที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 5 คน มีระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการมานานกว่าผู้ชมที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำกว่า 5 คน

15. จำนวนสมาชิกในครอบครัว มีผลให้ระยะเวลาในการรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 ในแต่ละครั้งแตกต่างกัน โดยผู้ชมที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 5 คน มีระยะเวลาในการรับชมรายการในแต่ละครั้งมากกว่าผู้ชมที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ต่ำกว่า 5 คน

คุณลักษณะทางประชากรที่ไม่มีผลให้การเลือกรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กต่างกัน

1. เพศไม่มีผลให้การเลือกรับชม , ความบ่อยครั้งในการรับชมและระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 แตกต่างกัน
2. เพศไม่มีผลให้ระยะเวลาในการรับชมรายการโลกใบเล็กในแต่ละครั้งแตกต่างกัน
3. อายุไม่มีผลให้การเลือกรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กแตกต่างกัน
4. อายุไม่มีผลให้ความบ่อยครั้งในการรับชม ระยะเวลาในการติดตามรับชม และระยะเวลาในการรับชมในแต่ละครั้งของรายการโลกใบเล็กแตกต่างกัน
5. ระดับการศึกษาไม่มีผลให้ การเปิดรับชมรายการทั้ง 2 รายการ แตกต่างกัน
6. อาชีพไม่มีผลให้การเลือกรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กแตกต่างกัน
7. อาชีพไม่มีผลให้ความบ่อยครั้งในการรับชม ระยะเวลาในการติดตามรับชมและระยะเวลาในการรับชมในแต่ละครั้งของรายการโลกใบเล็ก แตกต่างกัน
8. รายได้ไม่มีผลให้การเลือกรับชมรายการโลกใบเล็กแตกต่างกัน
9. รายได้ไม่มีผลให้ความบ่อยครั้งในการรับชม ระยะเวลาในการติดตามรับชม และระยะเวลาในการรับชมในแต่ละครั้งของรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก แตกต่างกัน
10. สถานภาพการสมรสไม่มีผลให้ การเปิดรับชมรายการ ของทั้ง 2 รายการแตกต่างกัน
11. จำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีผลให้การรับชมรายการ ของรายการโลกใบเล็กแตกต่างกัน

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การเปิดรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก กับตัวแปรสาระความรู้ที่ได้รับจากการรับชมรายการ ทักษะคิดต่อสถาบันครอบครัว และการนำไปใช้ประโยชน์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ตัวแปรการรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก ทุกตัวแปร ได้แก่ ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ ระยะเวลาที่รับชมรายการ และระยะเวลาที่รับชมรายการในแต่ละครั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับสาระความรู้ที่ได้จากการรับชมรายการทั้ง 2 รายการ ซึ่งค่าสหสัมพันธ์ที่ได้อยู่ในช่วง 0.5563 - 0.6784

2. ตัวแปรการรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กบางตัว ได้แก่ ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ และระยะเวลาที่รับชมรายการในแต่ละครั้ง มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติที่มีต่อสถาบันครอบครัวของผู้ชมรายการซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ อยู่ในช่วง (-.1032)-(-.1588)

3. ตัวแปรการรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กทุกตัวแปร ไม่สัมพันธ์กับการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการ

6. รายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก มีประสิทธิผลต่อผู้รับชมรายการซึ่งบ่งชี้จากสาระและความรู้ที่ผู้ชมได้รับจากรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13 - 2.95$) มีทัศนคติเชิงบวก ($\bar{X}=4.34$) ต่อสถาบันครอบครัว และมีการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวในระดับสูง ($\bar{X} = 3.65$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่เป็นข้อมูลพื้นฐาน

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการรับชมรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 410 คนนั้น ส่วนใหญ่จะเคยรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก หรือไม่ก็เคยรับชมรายการใดรายการหนึ่งมาแล้วทั้งสิ้น โดยติดตามรับชมรายการมานานกว่า 5 เดือน แต่ส่วนใหญ่จะชมบ้างนานๆ ครั้ง (1 ครั้ง/เดือน) และรับชมแต่ละครั้งประมาณ 15-30 นาที นั้น อาจเนื่องมาจากลักษณะทางสังคมของกรุงเทพมหานคร ที่เป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นสังคมแห่งการแข่งขัน เป็นสังคมที่จำเป็นต้องกระตือรือร้น เป็นสังคมที่ต้องทำทุกอย่างแข่งกับเวลา ลักษณะสังคมดังกล่าวทำให้ชาวกรุงเทพมหานครต้องเรียนรู้ และเปิดรับเรื่องราวต่างๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องธรรมดาที่กลุ่มตัวอย่างจะเคยรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ แม้ว่ารายการบ้านเลขที่ 5 จะออกอากาศในช่วงระยะเวลา 7.00 - 9.00 น. ทุกวันจันทร์-ศุกร์ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่คนส่วนใหญ่กำลังเดินทางไปประกอบภารกิจของตนเอง โดยบางคนอาจจะรับชมรายการที่บ้าน บางคนอาจรับชมรายการบนยานพาหนะ หรือบางคนอาจรับชมรายการ ณ สถานที่ทำงาน แต่เนื่องจากระยะเวลาที่จำกัด และตรงกับช่วงเวลาที่ต้องประกอบภารกิจ คนส่วนใหญ่จึงรับชมบ้างนานๆ ครั้ง และมีเวลารับชมแต่ละครั้งประมาณ 15-30 นาที เท่านั้น สำหรับรายการโลกใบเล็ก แม้ว่าจะออกอากาศในวันหยุดพักผ่อนของคนส่วนใหญ่ แต่ช่วงเวลาที่ออกอากาศเพียง 1 ครั้ง/สัปดาห์ ในทุกวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 8.00-8.45 น. รวมเวลา 45 นาที ซึ่งความถี่ของการออกอากาศ และช่วงระยะเวลาออกอากาศนี้ อาจจะน้อยและเข้าเกินไปสำหรับผู้ชม ที่ต้องการการพักผ่อน หลังจากที่ต้องตรากตรำกับภารกิจการงานมาเกือบทั้งสัปดาห์ แต่อย่างไรก็ตาม เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งในการรับชมรายการทั้ง 2 รายการ คือ ผู้ชมได้รับความรู้ เนื้อหาสาระ และประโยชน์ที่ได้รับจากรายการ

สาระและความรู้ที่ผู้ชมได้รับจากรายการทั้ง 2 รายการ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยสาระความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวทั้งภายใน และภายนอกประเทศ เป็นสาระที่ผู้ชมได้รับจากรายการทั้ง 2 รายการมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องมาจากจุดเด่นของผู้ส่งสารคือ รายการทั้ง 2 รายการ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 2 รายการ ทุกๆ ครั้งที่มีการออกอากาศ โดยรายการบ้านเลขที่ 5 มีการแนะนำในรูปของการเชิญชวน การทำสปรอตโฆษณาสถานที่ท่องเที่ยว และจัดรายการทัวร์บ้านเลขที่ 5 ให้กับกลุ่มผู้ชมหรือครอบครัวที่มีความประสงค์ไปท่องเที่ยวร่วมกันกับรายการ

สำหรับรายการโลกใบเล็ก ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับรายการบ้านเลขที่ 5 กล่าวคือ มีการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวทุกครั้งที่ออกอากาศ โดยมีผู้จัดรายการ ครอบครัวและทีมงาน นำพาไปเที่ยว พร้อมกับ

แนะนำและเชิญชวนผู้ชมรายการให้พาครอบครัวไปพักผ่อน หรือท่องเที่ยวในสถานที่ดังกล่าว ประกอบกับธรรมชาติของของสาระเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว มีความเป็นรูปธรรม เข้าใจง่าย น่าสนใจ สามารถสร้างรอยยิ้ม สร้างความเพลิดเพลิน ความสบายใจ ให้กับผู้ชมรายการที่เผชิญอยู่ท่ามกลางภาวะสังคมเมืองดังเช่นในปัจจุบัน

สาระความรู้ที่ผู้ชมได้รับในอันดับที่ 2 ได้แก่สาระความรู้เกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัวและสังคม ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นอีกด้านหนึ่งของรายการนี้ ที่มีการนำเสนอสาระและความรู้เรื่องนี้อย่างรวดเร็วและฉับไว ทำให้ผู้ชมรายการเป็นผู้ "ไม่ตกข่าว" รู้เท่าทันเหตุการณ์ต่างๆ ที่มี และมีสาระความรู้ที่เกี่ยวกับการตกแต่งบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของรายการ ที่จะมีการนำเสนอเรื่องนี้ออกอากาศทุกครั้ง ด้วยเหตุนี้ ผู้ชมรายการโลกใบเล็ก จึงได้รับสาระและความรู้ เรื่องนี้เป็นอันดับ 2

สาระและความรู้ที่ผู้ชมได้รับจากรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก ที่คล้ายคลึงกันเป็นอันดับ 3 ได้แก่ สาระและความรู้เกี่ยวกับเรื่อง วิธีการดูแลสุขภาพของผู้ชม และสมาชิกในครอบครัว อย่างถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากสุขภาพ ความเจ็บป่วยของตนเองและสมาชิกในครอบครัวเป็นเรื่องใกล้ตัว มีความหมายกับผู้รับชมรายการทุกคน และเป็นสังขรณ์ที่ทุกคนจะต้องประสบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังคำพระที่ว่า "เกิด แก่ เจ็บ ตาย " เป็นเรื่องธรรมดา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาวะแวดล้อมของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันนั้น ต้องยอมรับว่า อยู่ท่ามกลางมลภาวะทุกประเภท ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้ชมทุกคนมีโอกาส "เสี่ยง" ต่อการเจ็บไข้ได้ป่วย และมีโอกาสประสบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของตนเองและสมาชิกในครอบครัวสูงกว่าประชาชนในจังหวัดอื่น ๆ ประกอบกับรายการทั้ง 2 นี้ มีการเชิญ หรือไปสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายการบ้านเลขที่ 5 ซึ่งเป็นรายการถ่ายทอดสดนั้น เปิดโอกาสให้กับผู้รับชมรายการทางบ้านมีส่วนร่วมในรายการโดยสามารถสอบถาม-สัมภาษณ์ เรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพกับผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงกับผู้ติดต่อสอบถามเข้าไปอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ เรื่องนี้จึงได้รับความสนใจ และมีความสำคัญสำหรับผู้ชมรายการในอันดับรองลงมามาก

ทัศนคติที่มีต่อสถาบันครอบครัว ของผู้ชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก อยู่ในระดับสูงทุกประเด็น โดยเฉพาะเรื่อง ความสำคัญของสถาบันครอบครัว ที่เปรียบเสมือนกลไกหลักที่หล่อหลอมความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนลักษณะนิสัยของสมาชิกทุกคนในครอบครัว การปรึกษาหารือกันเมื่อยามเกิดปัญหาในครอบครัว จะนำไปสู่ความรัก ความเข้าใจของคนในครอบครัว และเชื่อว่า ครอบครัวที่อบอุ่น สมาชิกทุกคนรักใคร่ปรองดองกันจะส่งผลให้ลูก ๆ มีสุขภาพจิต มีความประพฤติดีมีเหตุผล การที่ผู้ชมรายการทั้ง 2 รายการมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันครอบครัวในระดับสูง อาจเนื่องมาจาก ภูมิหลังสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวของผู้รับชมรายการเป็นครอบครัวที่อบอุ่น สมาชิกทุกคนมีความรัก ความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้ชมที่ดูรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบัน

ครอบครัว ย่อมเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัวนั่นเอง เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ การที่ผู้ชมรายการมีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว เนื่องจากเขาเหล่านั้น ได้รับความรู้ ความเข้าใจ จากรายการที่ส่งเสริมสถาบันครอบครัว ทั้ง 2 รายการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่ว่า ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยทัศนคติจะเป็นตัวกลางทำให้เกิดการเรียนรู้ และการปฏิบัติ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมา (Benjamin S.Bloom,1967)

การนำไปใช้ประโยชน์ จากการรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กในภาพรวมแล้ว สามารถนำไปใช้ได้ในระดับปานกลางในเกือบทุกประเด็นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องความเอาใจใส่ในสุขภาพของตนเองและสมาชิกในครอบครัว โดยไปพบแพทย์ทันทีที่มีปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งดังที่กล่าวมาแล้วว่า ผู้ชมมีโอกาสเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยมาก เนื่องจากต้องเผชิญกับสภาวะแวดล้อมที่เต็มไปด้วยมลพิษ และเมื่อเกิดเจ็บป่วย หรือมีปัญหาสุขภาพขึ้นมา ก็สามารถปฏิบัติตน และดูแลสมาชิกในครอบครัวได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ผู้รับชมรายการจึงนำความรู้เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติตนและการดูแลสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวที่ได้รับจากรายการทั้ง 2 มาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างชัดเจน

การปรับตัวเองและครอบครัวให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้ชมรายการได้นำไปใช้ในการดำรงชีวิต เนื่องจาก รายการทั้ง 2 มีเนื้อหาสาระเพื่อครอบครัว ซึ่งจะให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคด้วยปัญญาตามวิถีชีวิต โดยคำนึงถึงความพอดี และประหยัด ทั้งเรื่องการเลือกซื้อ เลือกใช้ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจกับผู้ชมรายการที่ต้องปรับตัวให้ "พออยู่ พอกิน" สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

นอกจากนั้น รายการนี้ยังเป็นสื่อกลางให้ผู้ชมรายการที่มีบทบาทเป็นพ่อเป็นแม่ หรือผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดูลูก รู้และเข้าใจในหลักจิตวิทยา เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่ต้องการความรักความอบอุ่น ความเข้าใจ ไม่ไปการรักลูกโดยการตามใจ หรือบีบบังคับให้อยู่ในกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ดังนั้นเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องหนึ่งที่ได้รับชมรายการสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นในภาพรวมที่ว่า ผู้ชมรายการสามารถนำสาระ ความรู้ ที่ได้จากการรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก มาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการนำไปใช้ในครอบครัว ได้ค่อนข้างมาก ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจาก เมื่อผู้ชมรายการทั้ง 2 รายการได้รับสาระและความรู้ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่ว่า ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมมีความเชื่อมโยงกัน โดย ความรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา (Zimbardo, et al.,1977)

ผลการวิจัยที่เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของสมมติฐานการวิจัย

การทดสอบความสอดคล้องของสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1

กล่าวว่า ผู้ชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะทางประชากรบางประการ มีผลให้การรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็กแตกต่างกัน ซึ่งข้อค้นพบที่ได้มีทั้งสองสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 โดยจะแยกอภิปรายผลตามรายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการ ดังนี้

รายการบ้านเลขที่ 5

1. เพศ ผลการวิจัย พบว่า

● เพศมีผลให้ระยะเวลาในการรับชมรายการแต่ละครั้งแตกต่างกัน โดยผู้ชมรายการเพศชายติดตามรับชมรายการในแต่ละครั้งนานกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร พานิช (2539) ที่ว่า วัยรุ่นที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน เช่น เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว และรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องต่างกัน อาจเนื่องมาจากบางช่วงของรายการ เช่น ช่วงสนทนาเหตุบ้านการเมือง เกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ การพบพานายที่มุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับตัวบทกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งทั้ง 2 รายการนี้ ผู้ชมเพศชายอาจมีความสนใจ และรู้สึกว่าคุณค่าเกี่ยวข้องกับตนเองมากกว่าผู้ชมเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกับการเลือกรับสาร (selective processes) ที่ว่า ผู้รับสารมีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข่าวสารจากแหล่งใด แหล่งหนึ่ง โดยมักเลือกรับสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นความชอบ ประสบการณ์และความสนใจของตนเอง (Lerner, 1958)

2. อายุ ผลการวิจัย พบว่า

● อายุไม่มีผลให้การเลือกรับชมรายการแตกต่างกัน แต่มีผลให้การรับชมรายการ และระยะเวลาในการรับชมแต่ละครั้งแตกต่างกัน โดยพบว่าผู้ชมที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จะรับชมรายการบ่อยครั้งกว่าผู้ชมที่มีอายุช่วง 21 - 40 ปี ผู้ชมที่มีอายุ ช่วง 41 - 50 ปี และ 61 ปีขึ้นไป จะติดตามรับชมรายการนานกว่าผู้ชมที่มีอายุช่วง 15 - 40 ปี และผู้ชมที่มีอายุช่วง 41 - 50 ปี และ 61 ปีขึ้นไป จะรับชมรายการในแต่ละครั้งมากกว่าผู้ชมที่มีช่วงอายุ 15 - 40 ปี การที่อายุไม่มีผลต่อการเลือกรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมาวดี หล่อจิตร (2539) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ "รายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมือง" ของผู้ชม พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ

ของผู้ชมที่มีต่อรายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมือง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ตั้งจิตต์ศีล (2537) เรื่อง พฤติกรรม การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณา ลักษณะรายการบ้านเลขที่ 5 แล้วพบว่า รูปแบบของรายการนั้น มีเนื้อหาที่หลากหลาย เหมาะสมกับคนทุกเพศทุกวัย ดังนั้น อายุ จึงไม่มีผลทำให้การเลือกรับชมรายการนี้แตกต่างกัน

● การที่ผู้ชมที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 41 ปี ขึ้นไป มีการรับชมรายการด้านความบ่อยครั้ง ระยะเวลาที่ติดตามรับชมรายการ และระยะเวลาในการรับชมรายการในแต่ละครั้งมากกว่า ผู้ชมรายการที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี อาจเนื่องมาจากผู้ชมในช่วงอายุนี้มีประสบการณ์ชีวิตมาแล้วในหลาย ๆ ด้าน ประกอบกับเนื้อหาของรายการสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตและความรับผิดชอบของผู้ชมในช่วงอายุดังกล่าว อีกประการหนึ่งคือ ผู้ชมที่เกษียณอายุแล้ว (อายุ 61 ปีขึ้นไป) จะมีเวลาว่างเพียงพอในการพักผ่อน และให้เวลากับสิ่งที่ตนเองสนใจในขณะที่ผู้ชมรายการที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี ส่วนใหญ่นั้น เป็นผู้ที่มีภารกิจในด้านการงาน การเรียน และการสร้างฐานะครอบครัวที่ต้องดูแลรับผิดชอบ จึงทำให้มีการเปิดรับชมรายการค่อนข้างน้อยทั้งในด้านความบ่อยครั้ง ระยะเวลาในการรับชม และระยะเวลาในการรับชมแต่ละครั้ง ด้วยเหตุผลดังกล่าว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลดา ทองสุกนอก (2540) เรื่อง การเปิดรับสื่อความรู้ ทักษะ ทักษะ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุและใช้จำนวนพลังงานต่างกันมีการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

3. ระดับการศึกษา

● ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการ เปิดรับชมรายการทั้งในด้านการเลือกรับชมรายการ ความบ่อยครั้งในการเปิดรับชม ระยะเวลาในการเปิดรับชม และระยะเวลาในการเปิดรับชมในแต่ละครั้งแตกต่างกัน ซึ่งแม้ว่ากลุ่มผู้ชมรายการส่วนใหญ่ จะมีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. และปริญญาตรี แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลการรับชมรายการพบว่า ชมบ้างนาน ๆ ครั้ง (1 ครั้ง/เดือน) และการติดตามรับชมในแต่ละครั้ง 15 - 30 นาที ซึ่งแสดงว่า ลักษณะการเปิดรับชมรายการมีลักษณะคล้ายคลึงกันและอีกประการหนึ่ง คือ ผู้รับชมรายการเป็นลักษณะ "ผู้รับชมทั่วไป" ที่ไม่ใช่ผู้รับชมที่เป็น "แฟนประจำ" จึงทำให้ผู้รับชมทุกระดับการศึกษา มีลักษณะการรับชมรายการในด้านการเลือกรับชมรายการ ความบ่อยครั้งในการเปิดรับชม ระยะเวลาในการเปิดรับชม และระยะเวลาในการเปิดรับชมในแต่ละครั้งไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

4. อาชีพ ผลการวิจัยพบว่า

- อาชีพไม่มีผลให้การเลือกรับชมรายการแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะรายการบ้านเลขที่ 5 เป็นรายการส่งเสริมสถาบันครอบครัวที่มีเนื้อหาสาระเหมาะกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ และถ่ายทอดในช่วงเวลาที่ทุกคนมีภารกิจคล้ายคลึงกัน
- อาชีพมีผลให้การเปิดรับชมรายการในด้านความบ่อยครั้ง ระยะเวลาในการรับชม และระยะเวลาในการรับชมในแต่ละครั้ง แตกต่างกัน โดยผู้ชมที่ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว/ค้าขาย แม่บ้าน และผู้เกษียณอายุ จะมีลักษณะการเปิดรับชมรายการมากกว่า กลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพพนักงานบริษัท และนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพกิจการส่วนตัว/ค้าขาย แม่บ้าน และผู้เกษียณอายุ จะมีลักษณะอาชีพที่อิสระ ประกอบภารกิจอยู่กับบ้าน จึงทำให้มีโอกาสและมีเวลาเพียงพอที่จะเปิดรับชมรายการที่ตนเองสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมาวดี หล่อวิจิตร (2539) เรื่องทัศนคติการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ "รายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมือง" ของผู้ชม ซึ่งพบว่า ผู้ชมกลุ่มแม่บ้าน จะมีทัศนคติที่ดีต่อรายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมืองมากกว่า ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล ปาลศรี (2538) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน คือ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน มีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดแตกต่างกัน

5. รายได้ และสถานภาพการสมรส ผลการวิจัยพบว่า

- รายได้และสถานภาพการสมรส ไม่มีผลให้การเปิดรับชมรายการในด้านการเลือกรับชมรายการความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ ระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการ และระยะเวลาในการรับชมรายการ ในแต่ละครั้ง แตกต่างกัน ซึ่งอาจเกี่ยวกับช่วงระยะเวลาในการออกอากาศ ช่วง 7.00 น. - 9.00 น. เป็นเวลาที่ผู้รับชมรายการส่วนใหญ่ต้องเดินทางและประกอบภารกิจงานของตน ไม่ว่าจะเป็นผู้ชมที่มีรายได้เท่าใด หรือมีสถานภาพการสมรสอย่างไร ก็เปิดรับชมรายการในระดับที่น้อยมาก ทำให้รายได้และสถานภาพการสมรสไม่มีผลต่อปริมาณการเปิดรับชม จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

- จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีผลให้การเปิดรับชมรายการในด้าน การเลือกรับชมรายการความบ่อยครั้งในการชมรายการระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการ และระยะเวลาในการรับชมในแต่ละครั้ง แตกต่างกันโดย กลุ่มผู้ชมรายการที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 5 คน จะมีลักษณะการรับชมรายการ

มากกว่า กลุ่มผู้ชมรายการที่มีจำนวนสมาชิก 5 คน และต่ำกว่า 5 คน ทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวของผู้ชมที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 5 คน เป็นครอบครัวขยายที่ประกอบด้วยสมาชิกที่มีคุณลักษณะทางประชากรที่ต่างกัน เช่น เพศ วัย ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นต้น ดังที่ Wilbur Schramm (1973) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับสาร ดังนี้ ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ และประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสารเพื่อสนองความต้องการตนเอง ภูมิหลัง การศึกษา ความสามารถ บุคลิกภาพ อารมณ์ และทัศนคติของผู้รับสารเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและการตอบสนองต่อข่าวสารที่เปิดรับและสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพรรณ พงศ์สวัสดิ์ (2540) ที่ว่าพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเปิดรับสื่อวารสารสนเทศแตกต่างกันไปตามลักษณะทางประชากรของเด็กและเยาวชนในด้านอายุ สถานที่ศึกษาระดับการศึกษา บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยและลักษณะที่อยู่อาศัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะของประชากรที่มีผลให้การเปิดรับชมรายการบ้านเลขที่ 5 ต่างกัน สอดคล้องหรือเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 คือ อายุ อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

รายการโลกใบเล็ก

1. เพศ ผลการวิจัยพบว่า

เพศมีผลให้การเลือกรับชมรายการ ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ และระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการแตกต่างกัน โดยผู้รับชมรายการเพศหญิงจะมีลักษณะการรับชมรายการดังกล่าวมากกว่าผู้รับชมเพศชาย ซึ่งอาจเป็นเพราะลักษณะเนื้อหากิจกรรมของรายการ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจ และความต้องการ ของผู้รับชมเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เช่น เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การแต่งกาย การกิน การอยู่ การตกแต่งบ้าน กิจกรรมสำหรับเด็ก ประกอบกับรายการดังกล่าวมีการออกอากาศในวันหยุดเพื่อสมาชิกทุกคนในครอบครัว จึงมีช่วงเวลาที่ติดตามรับชมมากกว่าผู้รับชมเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกเปิดรับสารที่ว่า ผู้รับสาร มีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยเลือกเปิดรับสารที่สอดคล้องกับความคิด ความชอบ ความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์ของตนเอง (Lerner, 1958) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชดา เกียวกุล (2537) ที่ศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ จากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มผู้ชมเพศหญิงจะรับชมรายการมากกว่า ผู้รับชมเพศชาย โดยที่ลักษณะทางประชากรนี้มีผลต่อการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจที่ได้จากการรับชมรายการโทรทัศน์ของประชาชน

2. อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพการสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า

● อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพการสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่มีผลให้ลักษณะการเปิดรับชมรายการในด้านการเลือกรับชมรายการ ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ ระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการ และระยะเวลาในการรับชมรายการในแต่ละครั้งแตกต่างกัน ซึ่งอาจเนื่องมาจาก รายการโลกใบเล็ก มีการออกอากาศในวันอาทิตย์ เวลา 8.00 - 8.45 น. ซึ่งเป็นวันหยุดพักผ่อนของผู้ชมส่วนใหญ่ ซึ่งวันหยุดที่ตรงกันนี้จะเป็นจุดร่วมสำคัญให้ทุกคนประกอบภารกิจในวันพักผ่อนคล้ายคลึงกัน และสามารถดำเนินชีวิตโดยอิสระตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล นั้นหมายความว่า ผู้รับชมรายการที่มีช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพการสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน ก็จะมีการดำเนินภารกิจคล้ายคลึงกันในช่วงวันหยุดพักผ่อน ซึ่งรวมไปถึงลักษณะการเปิดรับชมรายการด้วยเช่นกัน

ดังนั้นจึงสามารถสรุปในภาพรวมได้ว่า คุณลักษณะทางประชากรที่มีผลให้การเปิดรับชมรายการโลกใบเล็กต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 คือ เพศ

การทดสอบความสอดคล้องของสมมติฐานข้อที่ 2,3 และ 4

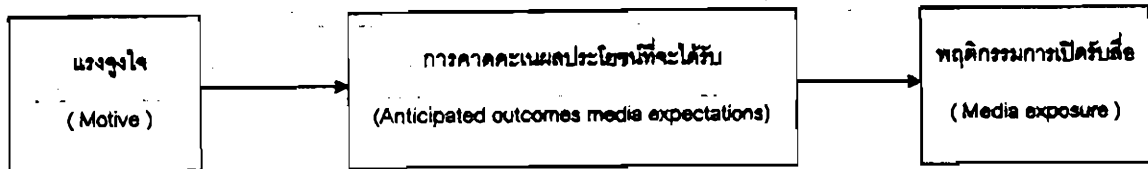
สมมติฐานข้อที่ 2,3 และ 4 กล่าวว่า การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว คือ รายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะชีวิตที่มีต่อสถาบันครอบครัว และการนำไปใช้ประโยชน์ ของผู้รับชมรายการ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 โดยพบว่า ตัวแปรการเปิดรับชมรายการทุกตัวแปรได้แก่ ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ ระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการ และระยะเวลาในการรับชมรายการในแต่ละครั้งมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับ สาระความรู้ที่ได้รับจากการรับชมรายการทั้ง 2 รายการ นั้นหมายความว่า ถ้าผู้รับชมรายการมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการมาก ก็จะได้รับสาระความรู้จากรายการมากตามมาด้วยเช่นกัน ซึ่งเมื่อกลุ่มผู้ชมได้รับความรู้ที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของตนเอง ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ เกิดทัศนคติที่ดีต่อรายการซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเหตุผลในการเปิดรับชมรายการ ของผู้รับชมอันเนื่องมาจากการได้รับความรู้ เนื้อหาสาระ และประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากรายการ เป็นส่วนใหญ่และสอดคล้องกับผลการวัดระดับความรู้ของผู้ชมรายการที่ได้รับจากรายการทั้ง 2 รายการ ที่ได้รับความรู้ในระดับสูง นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา เบญจาทิกุล (2535) และ อรพินธ์ ศักดิ์เยี่ยม (2537) ที่ว่า การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์มาก ผู้ชมรายการก็ย่อมได้รับความรู้ ได้รับประโยชน์จากการชมรายการนั้น ๆ มาก

ตามไปด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติชัย เหลืองภัทรเชวง (2540) ที่ว่า การเปิดรับข่าวสาร เรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์ แผ่นพับ และปฏิทินบริษัท มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่อง ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 โดยพบว่า ตัวแปรการรับชมรายการส่วนใหญ่ ได้แก่ ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ และระยะเวลาที่รับชมรายการในแต่ละครั้ง มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติที่มีต่อสถาบันครอบครัวของผู้รับชมรายการทั้ง 2 รายการ ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้รับชม รายการ มีพฤติกรรมในการรับชมรายการไม่บ่อยครั้ง และมีระยะเวลาในการรับชมรายการในแต่ละครั้งไม่ นานนัก แต่ทำให้ผู้รับชมรายการมีทัศนคติที่ดีต่อรายการในเชิงบวก เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว สามารถอธิบายได้ว่า ผลการวิเคราะห์การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการ ส่วนใหญ่แล้วผู้ชมรายการจะเปิดรับชมบ้างนาน ๆ ครั้ง โดยใช้เวลาในการรับชมแต่ละครั้ง 15 - 30 นาที โดยประมาณ แต่เมื่อพิจารณาผลการวัดทัศนคติของผู้ชมรายการแล้วพบว่า มีค่าค่อนข้างสูง มาก ($\bar{X} = 4.34$) แสดงว่า แม้ว่าผู้ชมรายการทั้งสองส่วนใหญ่ จะใช้เวลาไม่มากนักในการติดตามรับชม รายการ แต่ก็เกิดทัศนคติที่ดีต่อสถาบันครอบครัว การเกิดเหตุการณ์ลักษณะนี้ อาจเนื่องมาจากเหตุผล 3 ประเด็น คือ (1) ความเป็นปัจเจกของบุคคล ที่มีความเชื่ออย่างไรตนเองก็มีทัศนคติต่อสถาบันครอบครัว ดีอยู่แล้ว ไม่มีอะไรมาทำให้เปลี่ยนแปลงได้ (2) คำถามต่าง ๆ ในรายการไม่สร้างสรรค์ หรือชักนำให้ผู้ชม เกิดทัศนคติที่ดีต่อสถาบันครอบครัว เช่น ปัญหาการหย่าร้าง การทำร้ายร่างกายกันในครอบครัวระหว่างสามี - ภรรยา เป็นต้น (3) การอิงธุรกิจของรายการมากเกินไป ซึ่งขัดกับวิถีชีวิตประจำวันของผู้ชม และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤพล โรหิตจันทร์ (2534) ที่ว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์มี ความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับโครงการและสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการ นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้กับทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับโครงการและสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการ "รักเจ้าพระยากับตาวีเศษ" มีความสัมพันธ์กัน เมื่อพิจารณาตามลักษณะข้อมูล สามารถกล่าวได้ว่า ผล การวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

สำหรับสมมติฐานข้อที่ 4 นั้น พบว่า ตัวแปรการรับชมรายการ ทุกตัวแปร ได้แก่ ความบ่อยครั้ง ในการรับชมรายการ ระยะเวลาในการรับชมรายการ และระยะเวลาในการรับชมรายการในแต่ละครั้ง ไม่ มีความสัมพันธ์กับ การนำไปใช้ประโยชน์ของผู้รับชมรายการ ซึ่งผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 4 อาจเนื่องมาจาก ตัวแปรด้านการรับชมรายการเอง ได้แก่ ความบ่อยครั้งของการรับชมรายการ ระยะเวลาในการติดตามรับชมรายการ และระยะเวลาในการรับชมรายการในแต่ละครั้งมีค่าไม่สูงนัก ประกอบกับผลการวิเคราะห์การนำไปใช้ประโยชน์ของการรับชมรายการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.65$) จึงอาจส่งผลให้ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเปิดรับชมรายการ และการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่ง สอดคล้องกับงานของ บุญส่ง แก้วรากมูข (2537) ที่ว่าพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ได้แก่ ความบ่อยครั้งในการอ่าน ระยะเวลาในการอ่าน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการนำเอาเนื้อหาสาระของ

หนังสือพิมพ์มาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีความคาดหวังจากสื่อ (Expectancy Theory) คือ

นั่นคือ พฤติกรรมของมนุษย์ล้วนแล้วแต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยตั้งใจ เนื่องจากก่อนที่มนุษย์จะลงมือทำอะไร ต้องวาดภาพไว้ในใจก่อนแล้วว่านี้คือสิ่งที่ตนต้องการทำ พฤติกรรมของมนุษย์เป็นอิสระสามารถที่จะเลือกแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ และยังมีอิสระที่จะให้ความหมายส่วนตัวกับพฤติกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ นั่นคือไม่จำเป็นต้องมีความคิดเห็นเหมือนคนอื่น ๆ นอกจากผู้รับสารสามารถคาดการณ์ได้ว่าหากพฤติกรรมเช่นนี้เกิดขึ้น จะมีสิ่งใดเกิดขึ้นตามมาบ้างในอนาคต

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้การรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการ ก็คือ อาจจะเกิดช่องว่างของความรู้ ทักษะ และการยอมรับปฏิบัติ (KAP-gap) กล่าวคือ ทักษะกับพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป เมื่อเกิดการสื่อสารจะก่อให้เกิดความรู้ และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งที่เผยแพร่แล้ว แต่ขั้นตอนของการยอมรับไปปฏิบัติอาจมีผลในทางตรงกันข้าม หรือไม่มีความสัมพันธ์กันก็ได้ (Rogers) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของการเปิดรับชมรายการกับความรู้อ และทัศนคติต่อสถาบันครอบครัวของผู้รับชมรายการแล้วพบว่ามีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่สัมพันธ์กับการนำไปใช้ประโยชน์ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4

ประสิทธิผลของรายการโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 2 รายการ คือ รายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก สามารถพิจารณาจากตัวบ่งชี้ด้านสาระความรู้ ด้านทัศนคติ และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ด้านสาระความรู้ที่ผู้ชมได้รับอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 78.3 ค่าเฉลี่ย 3.04)

ด้านทัศนคติต่อสถาบันครอบครัวเป็นทัศนคติเชิงบวก (ร้อยละ 94.9 ค่าเฉลี่ย 4.34)

และด้านการนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 88.0 ค่าเฉลี่ย 3.65)

ซึ่งสามารถอธิบายโดยยึดตามแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม (KAP) โดยทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ ทัศนคติ และ

พฤติกรรม ของผู้รับสารที่อาจมีผลกระทบต่อสังคมโดยมีหลักว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ หากมีความรู้ ความเข้าใจดี ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลงและเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการยอมรับ หรือปฏิบัติ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเชื่อมโยงกัน ดังนั้นการที่จะมีการยอมรับ หรือปฏิเสธสิ่งใด ต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติก่อนโดยการใช้ความรู้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมได้ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาที่ แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารในฐานะตัวแปรต้นสามารถนำการพัฒนาไปสู่ชุมชนได้ โดยการศึกษาถึงความ รู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสารว่าเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ เพราะอะไร นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความ สัมพันธ์ในลักษณะสายโซ่ที่เริ่มจากความรู้ไปสู่ทัศนคติและกลายเป็นพฤติกรรมต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ผลิตรายการ

ผู้วิจัยได้รวบรวมมาจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่ต้องการเสนอแนะจุดดี จุดเด่น และจุดบกพร่องบางประการ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงรายการให้ตรงกับความต้องการของผู้ชมให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปได้ดังนี้

• ด้านรูปแบบ เนื้อหา และผู้ดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีรายการในรูปแบบเพื่อครอบครัวในลักษณะนี้ต่อไป เพราะเป็นรายการที่สอดคล้องกับความต้องการ เป็นเรื่องราวใกล้ตัวและมักจะทำให้เกิดขึ้นเสมอในการดำเนินชีวิตประจำวัน ขณะเดียวกันก็เป็นรายการที่ช่วยกระตุ้น สร้างจิตสำนึกให้รัก และเห็นคุณค่าของครอบครัว และสมาชิกทุกคนในครอบครัว นอกจากนี้ยังเป็นรายการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในครอบครัวอีกด้วย

สำหรับเนื้อหาของรายการ ผู้ชมรายการโลกใบเล็กมีข้อเสนอแนะว่า มีเนื้อหาน้อยเกินไป ทั้งนี้ด้วยเวลาที่จำกัด ทำให้ได้รับสาระประโยชน์จากรายการน้อยกว่า เมื่อเทียบกับรายการบ้านเลขที่ 5

สำหรับผู้ดำเนินรายการ เมื่อพิจารณาจากทั้ง 2 รายการ จะเห็นว่ามีความแตกต่างในด้านจำนวนพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ เนื่องจากรายการบ้านเลขที่ 5 มีช่วงเวลาออกอากาศถึง 2 ชม. เนื้อหารายการจึงแบ่งออกเป็นหลายช่วง จึงต้องมีผู้ดำเนินรายการรับผิดชอบมากกว่า เมื่อเทียบกับรายการโลกใบเล็ก ที่มีเวลาออกอากาศเพียง 45 นาที และออกอากาศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และมีผู้ดำเนินรายการคนเดียว ผู้ชมส่วนมากมีความเห็นว่าเหมาะสมกับช่วงเวลาและเนื้อหาแล้ว

• ด้านเวลาในการออกอากาศ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชมรายการทั้ง 2 รายการ ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงวันเวลาในการออกอากาศ เนื่องจากมีปัญหาในการติดตามรับชมรายการ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการรับสารไม่มากเท่าที่ควร กลุ่มตัวอย่างเสนอว่า ต้องการให้มีการออกอากาศในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ ในเวลาที่ปลอดจากภารกิจการทำงานแล้ว

อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นที่ได้นำเสนอข้างต้นเป็นเสมือนภาพสะท้อนมุมมองของประชากรที่เป็นผู้ชมรายการ ซึ่งผู้วิจัยหวังเพียงเพื่อให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงรายการ เพื่อสร้างความน่าสนใจให้เกิดขึ้นกับรายการมากยิ่งขึ้น เพื่อประสิทธิผลที่จะเกิดกับผู้ชม แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับพิจารณาญาณของเจ้าของรายการและผู้ผลิตรายการที่คำนึงถึงความต้องการของผู้ชมเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้นว่า ในครั้งต่อไปจะมีการนำเสนอหรือเผยแพร่ในเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้ผู้ชมให้ความสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะอาจตรงกับเรื่องที่คุณกำลังสนใจ และอาจจะบอกกล่าวให้คนในครอบครัว และบุคคลอื่น ๆ ได้ทราบด้วย
2. ในส่วนของผู้รับชมรายการ ซึ่งถือได้ว่าแต่ละคนเป็นสมาชิกของครอบครัวทั้งสิ้น ควรมีการเปิดรับชมรายการให้กว้างและหลายหลายมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อสถาบันครอบครัวและสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์พัฒนาสถาบันครอบครัวของผู้ชม
3. สื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์ควรมีการส่งเสริมให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญและร่วมมือกันดำเนินการให้ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสังคม โดยลดแทรกเรื่องครอบครัวศึกษาไว้ในรายการหรือบางช่วงของรายการออกอากาศ
4. ควรสนับสนุนให้มีรายการประเภทให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องชีวิตการครองเรือน การวางแผนครอบครัวการแก้ไขปัญหาชีวิตคู่ อาชีพการงาน และการให้คำแนะนำด้านกฎหมายในกรณีที่มีการหย่าร้างเกิดขึ้น
5. ควรพัฒนาขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ และส่งเสริมด้านการฝึกอาชีพแก่ครอบครัวที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ตลอดจนให้การช่วยเหลือด้านเงินทุกแก่หัวหน้าครัวเรือน พร้อมทั้งปลูกฝังให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และรู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด โดยนำบุคคลที่เข้าข่ายต่าง ๆ มาออกรายการและมอบทุน ให้ตอบแทน
6. ควรส่งเสริมให้บิดามารดาสนใจศึกษาความรู้และทำความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ทั้งในเรื่องของโภชนาการของเด็กและจิตวิทยาของเด็ก รวมทั้งกระตุ้นให้บิดา-มารดา พัฒนาทักษะทางปัญญา ขารมณ์ และสังคมของบุตรให้สอดคล้องกับวัยโดยบิดา-มารดา มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด
7. ควรมีการรณรงค์ในรายการอย่างต่อเนื่องให้ชายและหญิงมีความสำนึกในความเป็นพ่อและแม่ และมีบทบาทความรับผิดชอบร่วมกันในการสร้างความรักและความอบอุ่นในครอบครัว โดยเฉพาะบทบาทของบิดาในการรับผิดชอบต่อครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูบุตร
8. รณรงค์ผ่านรายการโดยให้ผู้ร่วมรายการที่เป็นผู้ใหญ่และเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านจริยธรรม และวัฒนธรรมตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ตลอดจนส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและค่านิยมของสังคมในการเคารพยกย่องคนดีมีคุณธรรม
9. ควรส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวได้เข้าใจบทบาทของสามี ภรรยา บิดา มารดา ลูกหลาน และผู้สูงอายุ เพื่อให้ประสานและเกื้อกูลความสัมพันธ์ภายในครอบครัวให้แน่นแฟ้นมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ในวงกว้างขวางมากขึ้น โดยศึกษาประชากรกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะในต่างจังหวัด เพราะรายการบ้านเลขที่ 5 และรายการโลกใบเล็ก ได้แพร่ภาพออกอากาศไปทั่วประเทศ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้อาจจะแตกต่างกันระหว่างประชาชนในกรุงเทพมหานคร และประชาชนในเขตภูมิภาค รวมทั้งอาจจะได้ความคิดเห็นที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงรายการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้ชมมากขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบรายการเพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวรายการอื่น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในประสิทธิผลของรายการที่มีต่อผู้ชม ข้อดี ข้อเสีย ของรายการ และมีส่วนช่วยประเมินรายการได้อีกทางหนึ่ง

3. ควรมีการวิจัยในลักษณะติดตามผลอย่างเจาะลึก เมื่อผู้ชมมีความรู้ เกิดทัศนคติแล้วมีการนำไปปฏิบัติ หรือนำไปใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด และอย่างไร

4. ควรมีการวิจัยในส่วนของผู้ที่ไม่ชมรายการ เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่เลือกรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว พฤติกรรมในช่วงที่รายการออกอากาศ รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะช่วยดึงดูดให้มีการเปิดรับชมรายการได้ เพื่อช่วยในการวางแผนผลิตรายการให้ตรงกับความต้องการของผู้ชมมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย